

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/578/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1513201366
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Floreková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1513201366.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: Dopravný podnik Bratislava, a. s., Olejkárska 1, Bratislava, IČO : 00 492 736, zastúpený JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom, Nám. Martina Benku 9-C1, Bratislava, proti odporkyni: O. I., D. J. XX, D., t.č. na neznámom mieste, zastúpená opatrovníčkou A. N., U.V. Okresného I. D. C., o zaplatenie 50,50 €, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V č. k. 6C 36/2014-46 zo dňa 30. júna 2014, v pomere hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa navrhovateľ domáhal voči odporkyni zaplatenia sumy 50,50 € z titulu cestovného a úhrady za nepreukázanie sa cestovným lístkom. Zároveň rozhodol, že odporkyni náhradu trov konania nepriznáva.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že odporkyňa dňa 1.2.2011 cestovala dopravným prostriedkom navrhovateľa, linkou č. 99 - autobusom a pri kontrole sa nepreukázala platným cestovným lístkom. Cenu lístka a úhradu na mieste nezaplatila a neurobila tak ani po zaslaní Pokusu o zmier - výzvy na zaplatenie.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že právne vzťahy účastníkov konania sa riadia ust. § 760 Obč. zák. - zmluvou o preprave osôb a na základe ust. § 772 Obč. zák. osobitným predpisom, ktorým je zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave. Vychádzal z toho, že zmluva o preprave v mestskej hromadnej doprave bola uzavretá konkludentným konaním spočívajúcim na strane cestujúceho - odporkyne v nástupe do dopravného prostriedku. Odporkyňa tým konkludentne pristúpila na celý rozsah poskytovania služby a tiež na ďalšie všeobecne známe vedľajšie dojednania zmluvy upravené v zákone č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a v Prepravnom poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave vydanom Dopravným podnikom Bratislava, a. s. Po právnej stránke súd prvého stupňa posúdil vec najmä podľa § 760, § 772, § 52 ods. 1, 3, 4 Obč. zák., § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave a s poukazom na ust. § 52 ods. 1, 3 a 4 Obč. zák. a § 2 písm. a/, b/ a i/ zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení zák. č. 102/2014 Z. z. účinného od 1.5.2014, ako aj na skutočnosť, že navrhovateľ je právnickou osobou, obchodnou spoločnosťou, pričom k predmetu jeho činnosti podnikania patrí pravidelná verejná cestná hromadná mestská doprava osôb, dospel k záveru, že Zmluva o preprave osôb uzavretá medzi navrhovateľom a odporkyňou je spotrebiteľskou zmluvou, tzn. medzi účastníkmi konania ide o spotrebiteľský vzťah, v ktorom navrhovateľ vystupuje v postavení dodávateľa a odporkyňa v postavení spotrebiteľa. Podľa súdu prvého stupňa predmetom záväzku navrhovateľa zo Zmluvy o preprave je poskytovanie služieb (preprava cestujúceho do miesta určenia riadne a včas) v súvislosti s jeho podnikaním a postaveniu navrhovateľa súčasne zodpovedá postavenie predávajúceho v zmysle zák. č. 250/2007 Z. z.

Ďalej súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na skutočnosť, že zák. č. 168/1996 Z. z. neupravuje explicitne premlčanie práva dopravcu na cestovné a na sankčnú náhradu. Preto otázku premlčania tohto nároku posúdil v zmysle § 853 Obč. zák. na základe analógie legis podľa tých ustanovení Obč. zák., ktoré upravujú vzťahy obsahom a účelom najbližšie. Takýmto ustanovením je práve § 108 Obč. zák., podľa ktorého pre práva z prepravy platí premlčacia doba jeden rok. Podľa súdu prvého stupňa jednoročná premlčacia lehota začala v danom prípade plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, teda odo dňa nasledujúceho po tom, kedy odporkyňa cestovala v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka, t. j. od 2.2.2011. Týmto dňom mohol navrhovateľ podať žalobu na súd pre porušenie prepravného poriadku zo strany odporkyne. Podľa záverov súdu prvého stupňa premlčacia doba uplynula dňa 2.2.2012. Navrhovateľ svoje právo uplatnil v súdnom konaní dňa 23.01.2013, teda nevykonal ho v lehote určenej v § 108 Obč. zák. Keďže súd prvého stupňa ex offio podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. prihliadol na premlčané právo, nárok navrhovateľa nemohol priznať a návrh zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní úspešnej odporkyni ich náhradu nepriznal, nakoľko jej žiadne nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ. Súdu prvého stupňa vytkol nesprávne právne posúdenie veci tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočné zistenie skutkového stavu veci. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Podľa navrhovateľa sa o spotrebiteľskú zmluvu nejedná. Poukázal pritom na rozsudok Okresného súdu Bratislava II zo dňa 12.4.2011 sp. zn. 10C/29/11 (potvrdený Krajským súdom v Bratislave, sp. zn. 2Co/288/2011), v ktorom bolo okrem iného uvedené, že Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarifa MHD v Bratislave a cestovné poriadky sú verejným návrhom navrhovateľa na uzavretie zmluvy o preprave osôb, pričom cestujúci má povinnosť pred nastúpením do MHD oboznámiť sa s podmienkami cestovania a na základe toho sa môže rozhodnúť, či služby navrhovateľa využije, alebo zvolí iný spôsob prepravy. Navrhovateľ v tejto súvislosti tiež poukázal na čl. 1 Prepravného poriadku. Mal za to, že odporkyňa nástupom do vozidla mestskej hromadnej dopravy s ním konkludentne a dobrovoľne uzavrela zmluvu o preprave osôb, a teda okamihom nástupu do dopravného prostriedku bola povinná dodržiavať prepravné a tarifné podmienky navrhovateľa. Keďže odporkyňa sa dňa 1.2.2011 na linke MHD č. 99 na výzvu revízora nepreukázala platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a čl. 5 Tarify mestskej hromadnej dopravy v Bratislave jej vznikla povinnosť zaplatiť cestovné 0,50 € a úhradu 50 €. Povinnosť odporkyne zaplatiť úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom podľa žalobcu vznikla v zmysle § 9 písm. b/ v spojení s § 11 ods. 1 písm. d/ a § 14 ods. 2 zákona o cestnej doprave a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Obč. zák. Pretože zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka, podľa jeho názoru je namieste použiť § 101 Obč. zák., čo znamená, že pohľadávka vo výške 50 € sa premlčuje v trojročnej premlčacej dobe a v čase podania žaloby teda nebola premlčaná. Navrhovateľ napokon v odvolaní poukázal na rozsudky odvolacieho súdu sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd v skutkovo totožných veciach vyhovel jeho odvolaniu.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) preskúmal vec v napadnutom (t.j. v celom) rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Z obsahu spisu vyplýva, že odporkyňa cestovala dňa 1.2.2011 v Bratislave na linke MHD č. 99 bez platného cestovného lístka. Z obsahu spisového materiálu zároveň vyplýva, že odporkyňa cenu lístka a úhradu na mieste nezaplatila a neurobila tak ani po zaslaní Pokusu o zmier - výzvou na zaplatenie. Z tohto dôvodu sa navrhovateľa v prejednávanej veci domáha zaplatenia dlžného cestovného a úhrady.

Primárne sa odvolací súd zaoberal charakterom vzťahu medzi účastníkmi konania, pričom zhodne so súdom prvého stupňa dospel k totožnému záveru, že ide o spotrebiteľský vzťah a zmluva o preprave

uzatváraná medzi navrhovateľom ako dopravcom a cestujúcim je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 Obč. zák. Ide totiž o zmluvu, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, pričom cestujúci nemá možnosť podstatným spôsobom, resp. žiadnym spôsobom ovplyvniť obsah dopravcom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Podľa Prepravného poriadku MHD v Bratislave je tento prepravný poriadok, Tarifa MHD a cestovné poriadky umiestnené na zástavkách verejným návrhom na uzavretie zmluvy o preprave osôb. Cestujúci sa však môže jedine rozhodnúť, či služby poskytované dopravcom využije a bude akceptovať ním stanovený Prepravný poriadok MHD v Bratislave, Tarify MHD a cestovné poriadky alebo služby dopravcu nevyužije, nemá však možnosť dohodnúť si individuálne podmienky, za akých tieto služby bude využívať, ani žiadnym spôsobom zasahovať do ich obsahu. V zmysle uvedeného je právny vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou v prejednávanej veci právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy. Navrhovateľ (doprovca) má pritom v tomto vzťahu postavenie dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 Obč. zák. a zároveň predávajúceho v zmysle § 2 písm. b/ zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, keďže pri uzatváraní a plnení zmluvy o preprave koná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti, ktorou okrem iného je aj pravidelná verejná cestná hromadná mestská doprava osôb. Odporkyňa (cestujúci) vystupuje v postavení spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 Obč. zák. a § 2 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z. z.). Napriek tomu, že ide o spotrebiteľský vzťah, podľa názoru odvolacieho súdu však nie je v danej veci možné aplikovať ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. a prihladiť na premlčanie nároku navrhovateľa zo spotrebiteľskej zmluvy ex offo, teda bez uplatnenia námietky premlčania zo strany odporkyne. Zákon č. 250/2007 Z. z. má slúžiť na ochranu spotrebiteľa ako slabšej strany v právnych vzťahoch s dodávateľmi. Ochrana spotrebiteľa predstavuje súhrn právnych noriem zameraných na vyvažovanie faktickej nerovnosti medzi spotrebiteľom a dodávateľom v záväzkovo-právnom vzťahu, ktorých cieľom je chrániť spotrebiteľa ako slabšiu stranu tohto vzťahu pri uspokojovaní jeho potrieb, realizácii spotrebiteľských práv či uplatňovaní nárokov v konaniach pred príslušnými orgánmi. Odvolací súd má za to, že by bolo v rozpore s duchom zákona č. 250/2007 Z. z., pokiaľ by sa ochrana poskytla takému spotrebiteľovi, akým je v prejednávanej veci odporkyňa, ktorá si sama nespĺnila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo zmluvy o preprave a neuhradila navrhovateľovi ako dopravcovi cenu cestovného lístka, resp. cestovala v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka. Inými slovami odporkyňa ako spotrebiteľ postupovala protiprávne tým, že cestovala v prostriedku MHD bez platného cestovného lístka a tomuto jej protiprávnemu konaniu, podľa názoru odvolacieho súdu, nie je možné poskytnúť ochranu vyplývajúcu z § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., a teda prihladiť na premlčanie nároku bez uplatnenia námietky premlčania. Z tohto dôvodu je podľa názoru odvolacieho súdu potrebné v prejednávanej veci odkloniť sa od doslovného znenia zákona a s prihliadnutím na širšie súvislosti konkrétneho prípadu upustiť od aplikácie ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. Takýto postup je pritom v určitých prípadoch možný aj vzhľadom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 341/07 z 1. júla 2008, v ktorom Ústavný súd SR vyslovil, že súd sa môže, ba dokonca musí od doslovného znenia právneho textu odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 <aspi://module='ASPI'&link='460/1992 Zb.%2523%25C8l.152'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Ústavy SR). V takýchto prípadoch sa musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.

Súd prvého stupňa by tak v nadväznosti na uvedené v prejednávanej veci mohol prihladiť na premlčanie nároku navrhovateľa iba na základe námietky premlčania vznesenej odporkyňou (§ 100 ods. 1 druhá veta Obč. zák.). Keďže však odporkyňa námietku premlčania nevzniesla, neboli dané dôvody, pre ktoré by sa súd prvého stupňa mal zaoberať otázkou premlčania nároku navrhovateľa.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a v zmysle § 221 ods. 2 O.s.p. mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa bude v ďalšom konaní vec meritórne prejednať a rozhodnúť o dôvodnosti navrhovateľom uplatneného nároku.

Súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci rozhodne o trovách prvostupňového aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.